

УДК 343.36

 DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.1405167>
Л.М. ПАЛЮХ,

доцент кафедри кримінального права і кримінології
Львівського національного університету імені Івана Франка,
кандидат юридичних наук, доцент, м. Львів, Україна; e-mail: Palyukh_l@ukr.net;
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7073-5457>

РОДОВИЙ ОБ'ЄКТ ЗЛОЧИНІВ, ЩО ПОСЯГАЮТЬ НА ЗДІЙСНЕННЯ СУДОВОЇ ВЛАДИ

L.M. PALYUKH,

Ass. Professor, Chair of Criminal Law and Criminology,
Ivan Franko National University of Lviv, Ph.D. in Law, Associate Professor,
Lviv, Ukraine; e-mail: Palyukh_l@ukr.net;
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7073-5457>

THE GENERIC OBJECT OF CRIMES ENCROACHING ON THE EXECUTION OF JUDICIAL AUTHORITY

Постановка проблеми

Науковці в галузі кримінального права при дослідженні проблем кримінальної відповідальності за злочини проти правосуддя, першою чергою, розглядають питання про сферу охоронюваних відповідними кримінально-правовими нормами відносин. Питання щодо визначення об'єкта злочину передуює розгляду інших ознак відповідного складу злочину, визначає їх зміст. При цьому висловлюється позиція про те, що нормами, які встановлюють відповідальність за посягання на правосуддя, повинна охоронятися відповідна процесуальна діяльність. Зокрема, П.М. Хант (Peter M. Hunt), Е. Мнісі (Eric Mnisi), розглядаючи склад злочину «Перешкоджання відправленню правосуддя», що передбачений у кримінальному законодавстві країн англосаксонської правової системи¹, зазначають, що ця норма не охороняє відносини щодо адміністративного юрисдикційного провадження і провадження квазісудового характеру [1, с.141; 2, с.37]. Дослідник кримінального права США Р. Кард (Card) вказує, що злочин, який полягає у втручанні у здійснення правосуддя, встановлює відповідальність за будь-яку поведінку, яка схиляється до будь-якого неправомірного втручання у початок, перебіг чи результат будь-якого

кримінального чи цивільного провадження, включаючи арбітражне провадження, і в яке винний має намір втрутитися [3, с.537].

Для української науки кримінального права також є актуальним питання про те, чи повинні охоронятися нормами розділу «Злочини проти правосуддя» питання, що стосуються управлінської діяльності у сфері судової влади. Ці питання знову набули особливої актуальності у зв'язку із прийняттям Законів України "Про Конституційний Суд України" від 13.07.2017 р. № 2136–VIII, "Про Вищу раду правосуддя" від 21.12.2016 р. № 1798–VIII, змін у галузеве процесуальне законодавство, які поставили під охорону норм зазначеного розділу кримінального закону відносини щодо здійснення судової влади.

У зв'язку з цим постає необхідність проаналізувати деякі з цих змін до законодавства у контексті розуміння родового об'єкта злочинів проти правосуддя, з точки зору дотримання вимог законодавчої техніки, зокрема тих, що ставляться до побудови системи Особливої частини КК України. Зокрема, йдеться про доповнення статті 384 КК України Законом України від 13.07.2017 р. № 2136–VIII положенням про завідомо неправильний переклад, завідомо неправдиве показання свідка, потерпілого, завідомо неправдивий висновок експерта, складені для надання або надані, крім інших органів, зазначених у цій статті, також *Вищій раді правосуддя*. Крім цього, цим Законом статтю 385 КК України було викладено у новій редакції, відповідно до

¹ Відповідний склад злочину у низці країн англосаксонської правової системи охоплює низку посягань на відносини щодо здійснення судочинства, відповідальність за які передбачена у кількох статтях розділу XVIII Особливої частини КК України.

якої передбачено кримінальну відповідальність за відмову свідка від давання показань або відмову експерта чи перекладача без поважних причин від виконання покладених на них обов'язків поряд з іншими органами також у *Вищій раді правосуддя*.

Деякі з цих питань були розглянуті А.М. Бойко, В.М. Бурдіним, С.С. Мірошніченко, В.О. Навроцьким, М.В. Шепітько, які висловлюють різні позиції стосовно того, чи повинні охоронятися положеннями розділу XVIII КК України суспільні відносини щодо забезпечення функціонування судової влади, в якому обсязі. Водночас ці дослідження здійснювалися до внесення зазначених вище змін і доповнень у статтях 384, 385 КК України; а сьогодні є необхідність проаналізувати доцільність внесених змін до кримінального закону щодо відповідальності за посягання на суспільні відносини, що забезпечують діяльність Вищої ради правосуддя, та розглянути правову природу суспільних відносин, що становлять родовий об'єкт злочинів проти правосуддя.

Тому метою статті є з'ясування, наскільки обґрунтованими є такі зміни, доповнення до кримінального закону з точки зору розуміння змісту родового об'єкту злочинів проти правосуддя, відповідно, більш повного забезпечення кримінально-правової охорони суспільних відносин, що належать до родового об'єкта злочинів проти правосуддя, а також з погляду дотримання вимог щодо побудови Особливої частини КК України. Її новизна полягає в окресленні кола відносин щодо здійснення судової влади, які мають охоронятися нормами розділу XVIII Особливої частини КК України "Злочини проти правосуддя", виходячи з правової природи цих відносин; на основі цього, – у оцінці обґрунтованості внесених змін до статей 384, 385 КК України щодо кримінально-правової охорони діяльності Вищої ради правосуддя, висловленні позиції щодо перспектив розширення змісту родового об'єкту злочинів, відповідальність за які передбачена у цьому розділі КК України, за рахунок кримінально-правової охорони діяльності судової влади загалом.

Співвідношення понять "судова влада" і "правосуддя"

Відповідно до ст.124 Конституції України, правосуддя в Україні здійснюють виключно суди; делегування функцій судів, а також привласнення цих функцій іншими органами чи посадовими особами не допускаються.

Дослідники обґрунтовано зазначають, що такі поняття як "правосуддя", "судова влада", "су-

дова система" – споріднені, але не тотожні [4, с.31–32; 5, с.5]. Щодо співвідношення понять "судова влада" і "правосуддя" обґрунтовано зазначають, що правосуддя є однією з багатьох функцій судової влади, причому основною, головною її функцією [5, с.5; 6, с.7, 8; 7, с.32; 8, с.6].

О.К. Намясенко пропонує розмежовувати поняття "судові органи" – суди, що складають судову систему України, мають виключну юрисдикцію здійснювати правосудну функцію судової влади та поняття "органи судової влади" – державні органи, які виконують поряд з правосудною також інші функції судової влади: Конституційний Суд України, Вища рада юстиції України (за чинним законодавством – Вища рада правосуддя), органи суддівського самоврядування тощо [9, с.7].

С.С. Мірошніченко обґрунтовано зазначає, що реалізація судової влади за своїм змістом є значно ширшим поняттям, ніж відправлення правосуддя. Судову владу нерідко, реалізують у діяльності судів, не пов'язаній з розглядом справ, – насамперед це організаційна та інформаційно-аналітична діяльність (узагальнення судової практики, аналіз судової статистики, інформування органів місцевої влади, прийом громадян і розгляд їх звернень тощо) [10, с.21].

І.Є. Туркіна, В.С. Смородинський зазначають, що з точки зору змісту судової влади та напрямків її діяльності функції судової гілки влади можна розділити на три групи: перша група (захист прав і свобод людини і громадянина, охорона конституційного ладу України) визначає спрямованість судового впливу, призначення судової діяльності. Друга група (правосуддя, судовий контроль, розгляд справ у порядку окремого провадження, тлумачення Конституції та законів України Конституційним Судом України тощо) є похідною від першої, оскільки визначає легальну процедуру здійснення функцій першої групи. Третю групу складають внутрішні функції, пов'язані з судовим управлінням [7, с.56; 11, с.12].

Отже, виходячи з положень чинного законодавства України, до функцій судової влади належать такі, як відправлення правосуддя; судовий контроль (нагляд); тлумачення правових норм; офіційне посвідчення фактів, що мають юридичне значення; обмеження конституційної та іншої галузевої правосуб'єктності громадян України, інші функції, спільним для яких є те, що вони здійснюються в межах відносин щодо здійснення судочинства. Крім цього, до функцій судової гілки влади належать функції, пов'язані з судовим управлінням, – в тому числі щодо забезпечення

діловодства, формування суддівського корпусу, прийому на роботу та звільнення технічного персоналу, інших питань організації діяльності судів, що не пов'язані із здійсненням судочинства.

Правова природа відносин, що забезпечують діяльність органів судової влади

М.Д. Савенко визначає поняття "судова влада" через розуміння її як влади, що здійснюється уповноваженими на те державними органами – судами, призначенням якої є розв'язання правових конфліктів та здійснення судового контролю. На підставі цього науковець акцентує увагу на не зовсім вдалій назві розділу VIII Конституції України "Правосуддя", робить висновок, що її краще замінити на "Судова влада", що вживається в більшості конституцій світу. На думку науковця, це дасть змогу зняти непорозуміння щодо причетності до здійснення правосуддя Вищої ради юстиції України (зараз відповідно до законодавства – Вищої ради правосуддя), положення про яку вміщено у цьому розділі [2, с.5]. Аналогічну позицію висловлюють В.П. Базов, О.К. Намясенко [9, с.7; 12, с.55].

Водночас, як видається, Вища Рада правосуддя у будь-якому разі не може бути безпосередньо причетна до здійснення правосуддя, виходячи з її функцій, визначених Конституцією України і Законом України "Про Вищу раду правосуддя", оскільки до її основних функцій належать кадрові питання, в тому числі внесення подання про призначення судді на посаду, забезпечення здійснення дисциплінарним органом дисциплінарного провадження щодо судді, інші функції, що за своїм змістом є адміністративними і не пов'язані (принаймні, згідно з законодавством не мають бути пов'язані) зі здійсненням судочинства, не можуть розглядатися як тиск на суддю, втручання в його діяльність у судочинстві.

Звернемося до положень законодавства, що регулює діяльність судової влади. В Законі України "Про судоустрій і статус суддів" від 02.06.2016 р. № 1402–VIII визначено засади організації судової влади (глава 1), питання про порядок утворення і ліквідації суду (ст.19), порядок обрання суддів на адміністративні посади та звільнення з цих посад (ст.20), порядок зайняття посади судді суду загальної юрисдикції (розділ IV), забезпечення належного кваліфікаційного рівня судді (розділ V), питання дисциплінарної відповідальності судді (розділ VI), звільнення судді з посади та припинення його повноважень (розділ VII), питання суддівського

самоврядування (розділ VIII), організаційного забезпечення діяльності судів (розділ XI). Зазначені питання стосуються організаційних, управлінських (адміністративних) функцій судової влади.

Вища рада правосуддя, Вища кваліфікаційна комісія суддів України, Державна судова адміністрація України, Національна школа суддів України, органи суддівського самоврядування беруть участь в організаційному забезпеченні діяльності судів (ч.2 ст.147 Закону України "Про судоустрій і статус суддів" від 02.06.2016 № 1402–VIII). Зокрема, Вища рада правосуддя, Вища кваліфікаційна комісія суддів України є незалежними органами, відповідальними за формування добросовісного та високопрофесійного корпусу суддів. До компетенції Вищої ради правосуддя належать питання про призначення суддів на посаду, розгляду справ щодо дисциплінарної відповідальності суддів, ухвалення рішень про тимчасове відсторонення судді від здійснення правосуддя, вирішення інших кадрових та організаційних питань, що стосуються діяльності судів (ст.3 Закону України "Про Вищу раду правосуддя"). Вища кваліфікаційна комісія суддів України проводить добір кандидатів для призначення на посаду судді; вносить до Вищої ради правосуддя рекомендацію про призначення кандидата на посаду судді; проводить кваліфікаційне оцінювання суддів, здійснює інші повноваження, що кадрових питань діяльності судів (ст.93 Закону України "Про судоустрій і статус суддів"). Державна судова адміністрація України здійснює організаційне та фінансове забезпечення діяльності органів судової влади; апарат суду здійснює організаційне забезпечення роботи суду (ст.ст. 151, 155 Закону України "Про судоустрій і статус суддів").

Діяльність зазначених органів, установ, підрозділів, що входять до системи судоустрою і належать до судової влади, – Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Державної судової адміністрації, Національної школи суддів України, органів суддівського самоврядування, апарату суду, – що спрямована на виконання ними визначених законом функцій, – регулюється нормами адміністративного права і здійснюються в межах реалізації судовою владою функції з управління системою органів, установ, що входять до судової гілки влади. Ці функції за своєю правовою природою є іншими ніж функції, що здійснюються в рамках відносин, що забезпечують здійснення судочинства судами різних юрисдикцій

(правосуддя, судового контролю та інші). А, отже, суспільні відносини, що забезпечують здійснення зазначених адміністративних, організаційно-управлінських функцій, не повинні охоронятися нормами розділу XVIII Особливої частини КК України, виходячи з правової природи охоронюваних цим розділом суспільних відносин – відносин щодо здійснення судочинства.

Судове управління розглядають в широкому сенсі як діяльність судової системи стосовно реалізації судової влади з метою виконання організаційних і регулюючих функцій щодо суспільства в цілому і окремих його складових. У вузькому розумінні судове управління виступає сукупністю внутрішніх функцій судової системи, предметом якого є: а) питання внутрішньої організації судових органів; б) вибір суддів і народних засідателів; в) керівництво роботою кадрів судових органів; г) перевірка організації роботи судових органів; ґ) вивчення та узагальнення судової практики; д) організація роботи щодо ведення судової статистики. Внутрішні та зовнішні прояви судового управління доповнюють один одного і разом складають комплексне поняття судового управління як функції судової влади [7, с.60].

Дослідники обґрунтовано зазначають, що законодавство, яке забезпечує функціонування судової влади, має комплексний характер, оскільки містить норми низки галузей права: конституційного, адміністративного (у сфері організації судової системи), цивільного, кримінального, процесуального права (у сфері забезпечення здійснення правосуддя) тощо, водночас управління судовою системою забезпечують переважно норми саме адміністративного права, які впорядковують значну кількість внутрішньо організаційних відносин у діяльності судів, що й становить основний зміст управління позапроцесуальною діяльністю органів судової влади України [5, с.8]. Отже, так звані позапроцесуальні відносини, що виникають у процесі виконання судами функції судового управління, і які регулюються нормами адміністративного права, як видається, не є об'єктом кримінально-правової охорони складів злочинів, що розміщені у розділі XVIII КК України "Злочини проти правосуддя", а належать до об'єкта злочинів, відповідальність за які передбачена розділом XV Особливої частини КК України "Злочини проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та злочини проти журналістів".

Таким чином, можна зробити висновок, що суспільні відносини щодо здійснення судової

влади охороняються нормами розділу XVIII Особливої частини КК України в частині реалізації тих функцій судової влади, які здійснюються в рамках відносин щодо здійснення судочинства; відносини ж щодо здійснення функції судового управління, що не пов'язані безпосередньо із здійсненням судочинства, виходячи з їх правової природи, повинні охоронятися нормами розділу XV Особливої частини КК України. Виходячи з цього, як видається, не можна позначити об'єктом кримінально-правової охорони злочинів, передбачених розділом XVIII КК України, суспільні відносини, що виникають у зв'язку із здійсненням судової влади.

З огляду на зазначене вище, не можна погодитися з позицією науковців, які вважають, що в майбутньому може виникнути необхідність встановлення кримінальної відповідальності за вчинення злочинів проти правосуддя при посяганні саме на орган суддівського самоврядування, що може вказати на необхідність зміни назви розділу XVIII Особливої частини КК України зі злочинів проти правосуддя на, наприклад, злочини проти судової влади. Цю позицію обґрунтують тим, що такі органи як Вища Рада правосуддя, збори, з'їзд суддів, Рада суддів України, Вища кваліфікаційна комісія суддів України та Державна судова адміністрація України відносяться до системи правосуддя, є органами судової влади та суддівського самоврядування, входять в судоустрій, однак не здійснюють правосуддя, а сприяють його здійсненню [13, с.228]. М.В. Шепітько також зазначає, що у цьому розділі передбачено такий злочин, який можна умовно віднести до посягання на діяльність органу судової влади – це "Незаконне втручання в роботу автоматизованої системи документообігу суду" (ст.376-1 КК України) [13, с.228]. Водночас, як видається, цей злочин посягає на відносини щодо здійснення судової влади, однак – на ті, що реалізуються в межах відносин щодо здійснення судочинства (щодо здійснення функцій правосуддя, судового контролю та інших, що здійснюються в межах судочинства), адже норми про автоматичний розподіл справ у судах закріплені і врегульовані у галузевому процесуальному законодавстві, а, отже, охоплюються родовим об'єктом злочинів проти правосуддя.

У зв'язку з викладеним вище видається не обґрунтованим доповнення статей 384, 385 КК України вказівкою на зазначених у цих статтях відповідні посягання на встановлений законом порядок діяльності Вищої ради правосуддя, оскільки, – вище вже зазначалося, – відносини

щодо діяльності цього органу виходять за межі родового об'єкту злочинів проти правосуддя. Згідно чинним законодавством Вища рада правосуддя не може впливати на здійснення судочинства окремими суддями, на розподіл справ у судах, інші питання, що стосуються здійснення судочинства. Норми про відповідні посягання, як видається, слід передбачити у розділі XV Особливої частини КК України "Злочини проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та злочини проти журналістів".

Функції суду, виконання яких охоплюється родовим об'єктом злочинів проти правосуддя

Слід наголосити, що поняття "судовий контроль", "правосуддя", "офіційне посвідчення фактів, що мають юридичне значення", "обмеження конституційної та іншої галузевої правосуб'єктності громадян" теж становлять різні функції судової влади, що здійснюються в межах процесуальних відносин (відносин щодо здійснення судочинства). Тому формулювання назви розділу XVIII КК України, де використано термін "правосуддя", не враховує всі функції суду, що охороняються нормами зазначеного розділу. Отже, постає необхідність у назві розділу і загалом для позначення родового об'єкту злочинів, розміщених у розділі XVIII КК України, застосувати термін, який би повною мірою охоплював суспільні відносини, що охороняються нормами відповідного розділу.

У зв'язку з зазначеним вище також доцільно навести позицію Європейської комісії "За демократію через право" (Венеціанської комісії). Зокрема, у п.7 свого Висновку № 803/2015 щодо проекту змін до Конституції України в частині правосуддя, затвердженого конституційною комісією 04.09.2015 року (м. Страсбург, 26.10.2015 року) Європейська комісія "За демократію через право" (Венеціанська комісія) стосовно проекту статті 124 Конституції України, що мала назву "Правосуддя", зазначила таке: "Ураховуючи наміри авторів конституційних змін обмежити можливість звернення до суду лише тими справами, у яких є справжній "спір", у Проміжному висновку рекомендувалося уточнити це, щоб забезпечити право на доступ до суду. Цю рекомендацію було повністю враховано, а відповід-

ний пункт статті 124 тепер викладено таким чином: "Юрисдикція судів поширюється на будь-які спори щодо прав та обов'язків особи та будь-яке кримінальне обвинувачення проти неї". Таким чином, це положення охоплює питання доступу до правосуддя в галузі цивільного, кримінального та адміністративного права. Наступне речення ("у передбачених законом випадках суди розглядають також інші справи") дозволяє охопити й винятки [14]. Зазначимо, що в чинній редакції ч.3 ст.124 Конституції України зазначено: "Юрисдикція судів поширюється на будь-який юридичний спір чи будь-яке кримінальне обвинувачення. У передбачених законом випадках суди розглядають також інші справи" (курсив наш. – Авт.).

Висновки

Отже, на основі розгляду зазначених вище питань встановлено таке.

1. До родового об'єкта злочинів проти правосуддя належать лише ті з суспільних відносин, що забезпечують реалізацію судовою владою своїх функцій, що здійснюються в рамках відносин щодо здійснення судочинства.

2. Виходячи з їх правової природи, не повинні охоплюватися об'єктом кримінально-правової охорони злочинів, передбачених розділом XVIII КК України, організаційно-управлінські відносини, що виникають у зв'язку із здійсненням судової влади

3. Відповідальність за посягання на суспільні відносини, що забезпечують встановлений законом порядок діяльності Вищої ради правосуддя має охоронятися нормами розділу XV Особливої частини КК України. У зв'язку з цим видається, що норми про відповідальність за посягання на діяльність Вищої ради правосуддя, передбачені у статтях 384, 385 КК України, слід передбачити у статтях розділу XV Особливої частини КК України.

Наступних досліджень потребує питання про те, чи охоплюється родовим об'єктом злочинів проти правосуддя діяльність тимчасових слідчих комісій Верховної Ради України, посягання на яку також передбачено у ст.ст.384, 385, 386 КК України. Це питання також пов'язане із правовою природою відносин, що забезпечують діяльність цих органів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Hunt P. M. A South African Criminal Law and Procedure: Common-Law Crimes Volume II 2ed (1982).
2. Mnisi E. The Crime of Obstructing the Course of Justice: Is Legislative Intervention an Imperative? Submitted in accordance with the requirements for the degree of the Doctor of Laws at the University of South Africa (June 2009).

3. Card R. Card Cross and Jones Criminal Law 16ed (2004).
4. Організація судових та правоохоронних органів : навч. посібник для студентів юрид. спеціальностей вищих навч. закладів освіти / [І. Є. Марочкін, В. В. Афанасьєв, В. С. Бабкова та ін.] ; за ред. І. Є. Марочкіна, Н. В. Сібільової, О. М. Толочка. Харків: Право, 2000. 272 с.
5. Савенко М. Д. Правовий статус Конституційного суду України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02. Харків, 2001. 16 с.
6. Мычко Н. И. Законность и обеспечение прав граждан при осуществлении правосудия и в деятельности правоохранительных органов Украины. Донецк: Донецк. юрид. ин-т ЛГУВД, 2008. 364 с.
7. Туркіна І. Є. Судова влада в системі державного управління: монографія. Харків: Вид-во Віровець А.П. "Апостроф", 2012. 204 с.
8. Струс-Духнич Т. В. Судова влада в період розбудови громадянського суспільства: теоретико-правові аспекти : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. Львів, 2012. 16 с.
9. Намясенко О. К. Правовий статус судді Конституційного Суду України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02. К., 2009. 19 с.
10. Мірошніченко С. С. Злочини проти правосуддя: теорія та практика протидії: монографія. К. : ПАТ "ПВК "Десна", 2012. 432 с.
11. Смородинський В. С. Судова влада в Україні (загальнотеоретичні проблеми) : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. Х., 2001. 20 с.
12. Базов В. Деякі питання конституційно-правового регулювання судової влади в Україні. *Право України*. 2011. № 4. С. 53–58.
13. Шепітько М. В. Злочини у сфері правосуддя: еволюція поглядів та наукові підходи до формування засобів протидії: монографія. Харків: Право, 2018. 408 с.
14. Висновок № 803/2015 Європейської комісії "За демократію через право" (Венеціанської комісії) щодо проекту змін до Конституції України в частині правосуддя, затвердженого конституційною комісією 04.09.2015 року (м. Страсбург, 26.10.2015 року). URL: <http://vkksu.gov.ua/userfiles/doc/visnovok%2026.pdf>.

REFERENCES

1. Hunt P. M. (1982). A South African Criminal Law and Procedure: Common-Law Crimes Volume II 2ed (in Eng.).
2. Mnisi E. (2009). The Crime of Obstructing the Course of Justice: Is Legislative Intervention an Imperative? Submitted in accordance with the requirements for the degree of the Doctor of Laws at the University of South Africa (June) (in Eng.).
3. Card R. (2004). Card Cross and Jones Criminal Law 16ed (in Eng.).
4. Marochkin, I. YE., Afanas'yev, V. V., & Babkova V. S. et all.; Marochkin, I. YE., Sibil'ova, N. V., & Tolochko, O. M. (Reds.). (2000). *Orhanizatsiya sudovykh ta pravookhoronnykh orhaniv: navch. posibnyk* [Organization of judicial and law enforcement bodies: teaching. manual]. Kharkiv: Pravo (in Ukr.).
5. Savenko, M. D. (2001). *Pravovyy status Konstytutsiynoho sudu Ukrayiny* [Legal status of the Constitutional Court of Ukraine]. Extended abstract of candidate's thesis (12.00.02). Kharkiv (in Ukr.).
6. Mychko, N. I. (2008). *Zakonnost' i obespecheniye prav grazhdan pri osushchestvlenii pravosudiya i v deyatel'nosti pravookhranitel'nykh organov Ukrainy* [Legality and ensuring the rights of citizens in the administration of justice and in the activities of law enforcement bodies of Ukraine]. Donetsk: Donetsk. yurid. in-t LGUVD (in Russ.).
7. Turkina, I. YE. (2012). *Sudova vlada v systemi derzhavnoho upravlinnya: monohrafiya* [Judiciary in the system of public administration: monograph]. Kharkiv: Vyd-vo Virovets' A.P. "Apostrof" (in Ukr.).
8. Strus-Dukhnych, T. V. (2012). *Sudova vlada v period rozbudovy hromadyans'koho suspil'stva: teoretyko-pravovi aspekty* [Judiciary during the period of civil society development: theoretical and legal aspects]. Extended abstract of candidate's thesis (12.00.01). L'viv (in Ukr.).
9. Namyasenko, O. K. (2009). *Pravovyy status suddi Konstytutsiynoho Sudu Ukrayiny* [Legal status of a judge of the Constitutional Court of Ukraine]. Extended abstract of candidate's thesis (12.00.02). Kyiv (in Ukr.).
10. Miroshnychenko, S. S. (2012). *Zlochyny proty pravosuddya: teoriya ta praktyka protydyi: monohrafiya* [Crimes against Justice: Theory and Practice of Counteraction: Monograph]. Kyiv: PAT "PVK "Desna" (in Ukr.).
11. Smorodyn'skyy, V. S. (2001). *Sudova vlada v Ukrayini (zahal'noteoretychni problemy)* [Judiciary in Ukraine (general theoretical problems)]. Extended abstract of candidate's thesis (12.00.01). Kharkiv (in Ukr.).

12. Bazov, V. (2011). Deyaki pytannya konstytutsiyno-pravovoho rehulyuvannya sudovoyi vlady v Ukrayini [Some issues of constitutional and legal regulation of the judiciary in Ukraine]. *Pravo Ukrayiny*, (4). 53–58 (in Ukr.).
13. Shepit'ko, M. V. (2018). *Zlochyyny u sferi pravosuddya: evolyutsiya pohlyadiv ta naukovi pidkhody do formuvannya zasobiv protydyi: monohrafiya* [Crimes in the area of justice: evolution of views and scientific approaches to the creation of countermeasures: monograph]. Kharkiv: Pravo (in Ukr.).
14. *Vysnovok No 803/2015 Yevropeys'koyi komisiyi "Za demokratiyu cherez pravo" (Venetsians'koyi komisiyi) shchodo proektu zmin do Konstytutsiyi Ukrayiny v chastyni pravosuddya, zatverdzhеноho konstytutsiynoyu komisiyeyu 04.09.2015 roku (m. Strasburh, 26.10.2015 roku)* [Conclusion No. 803/2015 of the European Commission for Democracy through Law (Venice Commission) regarding the draft amendments to the Constitution of Ukraine on justice, approved by the Constitutional Commission on 04.09.2015 (Strasbourg, 26.10.2015)]. Retrieved from: <http://vkksu.gov.ua/userfiles/doc/visnovok%2026.pdf>.

Надійшла 23.04.2018

РЕКОМЕНДОВАНЕ ЦИТУВАННЯ (RECOMMENDED CITATION), АНОТАЦІЇ (ABSTRACTS)

Палюх Л. М. Родовий об'єкт злочинів, що посягають на здійснення судової влади. Форум права: електрон. наук. фахове вид. 2018. № 3. С. 72–79. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2018_3_11.pdf

DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.1405167>

Розглянуто питання, що стосуються визначення кола тих суспільних відносин, що забезпечують здійснення судової влади, які повинні охоплюватися родовим об'єктом злочинів проти правосуддя. Визначено, що до родового об'єкта злочинів проти правосуддя належать лише ті з зазначених суспільних відносин, що забезпечують реалізацію судовою владою функцій у сфері відносин щодо здійснення судочинства. Зроблено висновок про те, що не охоплюються родовим об'єктом злочинів, передбачених розділом XVIII КК України, суспільні відносини, що виникають у зв'язку із здійсненням організаційно-управлінських відносин (так званих функцій судового управління). На основі проведеного дослідження зроблено висновок про те, що відповідальність за посягання на суспільні відносини, що забезпечують встановлений законом порядок діяльності Вищої ради правосуддя, має встановлюватися у розділі XV Особливої частини КК України; на основі цього сформульовано пропозиції щодо зміни статей 384, 385 Кримінального кодексу України.

Ключові слова: злочини проти правосуддя; родовий об'єкт; судова влада; судочинство; неправдиве показання; відмова від давання показань

Палюх Л.М. Родовой объект преступлений, посягающих на осуществление судебной власти

Рассмотрены вопросы, касающиеся определения круга тех общественных отношений, обеспечивающих осуществление судебной власти, которые должны охватываться родовым объектом преступлений против правосудия. Определено, что к родовому объекту преступлений против правосудия следует относить лишь те из указанных общественных отношений, которые обеспечивают реализацию судебной властью функций в сфере отношений по осуществлению судопроизводства. Сделан вывод о том, что не охватываются родовым объектом преступлений, предусмотренных разделом XVIII УК Украины, общественные отношения, возникающие в связи с осуществлением организационно-управленческих отношений (так называемых функций судебного управления). На основании проведенного исследования сделан вывод о том, что ответственность за посягательства на общественные отношения, обеспечивающие установленный законом порядок деятельности Высшего совета правосудия, должна устанавливаться в разделе XV Особенной части УК Украины; на основе этого сформулированы предложения по изменению статей 384, 385 Уголовного кодекса Украины.

Ключевые слова: преступления против правосудия; родовой объект; судебная власть; судопроизводство; ложное показание; отказ от дачи показаний

Palyukh L.M. The Generic Object of Crimes Encroaching upon the Exercise of Judicial Power

The article deals with issues concerning the definition of the range of social relations that ensures the exercise of the judicial power, which should be included in the generic object of the crimes against justice. These issues need to be clarified in order to analyze the changes made to the Criminal code of Ukraine in terms of compliance with the requirements of legislative technique, in particular, those relating to the construction of the system of the Special Part of the Criminal Code of Ukraine. It is also the issue of the supplementing Article 384 of the Criminal Code of Ukraine by the Law of Ukraine dated July 13,

2017, No. 2136–8, which establishes liability for the violation of the activity of the Supreme Council of Justice. Therefore, our task is to find out how justified such changes are in addition to the criminal law in terms of understanding the content of the generic object of crimes against justice, as well as in terms of compliance with the requirements for the construction of a Special part of the Criminal Code of Ukraine. The purpose of the article is to outline the range of relations regarding the execution of the judicial power, which should be protected by the norms of section 18 of the Special Part of the Criminal Code of Ukraine "Crimes against Justice", based on the legal nature of these relations; on the basis of this – to assess how substantiated the amendments to articles 384, 385 of the Criminal Code of Ukraine on the criminal law protection of the activities of the High Council of Justice have been made, to express positions regarding the prospects of expanding the content of the generic object of crimes, the responsibility for which is provided for in this section of the Criminal Code of Ukraine. On the basis of the consideration of the relationship between the concepts of "justice", "judicial power", the clarification of the legal nature of relations arising in connection with the execution of various functions by the bodies of judicial power, it is determined that the generic object of crimes against justice only includes those of the public relations that carried out within the framework of relations of legal proceedings. It was concluded that the generic object of crimes against justice does not include social relations that arise in connection with the execution of organizational and managerial relations in the system of the judicial power. On the basis of the conducted research, it was concluded that the responsibility for encroachment on social relations, ensuring the procedure for the work of the High Council for Justice, established by law, should be protected by the provisions of Section 15 of the Special Part of the Criminal Code of Ukraine; on the basis of this, formulated proposals for the amendment of Articles 384, 385 of the Criminal Code of Ukraine.

Key words: *crimes against justice; generic object; judicial power; judicial proceedings; false testimony; refusal to testify*